ĢENERĀLADVOKĀTES ELEANORAS ŠARPSTONES [*ELEANOR SHARPSTON*] SECINĀJUMI,

sniegti 2010. gada 14. septembrī[1]

1. Tiesa ir taisījusi vairākus spriedumus par to, vai valsts tiesību norma, kurā ir prasīts, lai ārvalstu prasītāji tiesas procesā iemaksā drošības naudu tiesāšanās izdevumu segšanai (*cautio judicatum solvi*), atbilst Līgumam. Šī lieta ir neparasta ar to, ka tā attiecas uz trešās valsts pilsoņa situāciju un rada jautājumu, vai šajā kontekstā *cautio judicatum solvi* ir šķērslis preču brīvai apritei.

Atbilstošās tiesību normas

EK līgums [2]

2. EKL 12. panta pirmajā daļā ir noteikts: "Piemērojot šo Līgumu un neskarot tajā paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ".

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — Tā kā pamata prāva radās laikā pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā, es atsaucos uz Līguma noteikumiem, kādi tie bija tajā laikā. EKL 12. panta noteikumi tagad ir ietverti LESD 18. pantā, EKL 28., 29. un 30. panta noteikumi — attiecīgi LESD 34., 35. un 36. pantā, un EKL 299. panta noteikumi — LES 52. pantā un LESD 355. pantā. Tāpat ir jāatceras, ka pirms Amsterdamas līguma stāšanās spēkā 1999. gadā EKL 28., 29. un 30. panta noteikumi, nedaudz citādāk formulēti, bija atrodami EK līguma 30., 34. un 36. pantā un atsauce uz tiem kā tādiem ir agrākajā minētajā judikatūrā. Atsauces uz Kopienu agrākajā judikatūrā un tiesību aktos šajā kontekstā acīmredzami ir jāinterpretē kā atsauces uz Eiropas Savienību.

3. EKL 28. pantā ir paredzēts: "Dalībvalstu starpā ir aizliegti importa kvantitatīvie ierobežojumi un citi pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību".

4. EKL 29. pantā ir noteikts: "Dalībvalstu starpā ir aizliegti eksporta kvantitatīvie ierobežojumi un pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību".

5. EKL 30. pantā ir paredzēts: "Šā Līguma 28. un 29. pants neliedz noteikt importa, eksporta vai tranzīta aizliegumus vai ierobežojumus, kas pamatojas uz sabiedrības morāles, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības apsvērumiem, uz cilvēku veselības un dzīvības aizsardzības, kā arī dzīvnieku un augu aizsardzības, nacionālu mākslas, vēstures vai arheoloģijas bagātību aizsardzības, vai rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzības apsvērumiem. Šādus aizliegumus vai ierobežojumus tomēr nedrīkst piemērot dalībvalstu tirdzniecībā kā patvaļīgas diskriminācijas vai slēptas ierobežošanas līdzekļus."

6. EKL 299. pantā Monako nav uzskaitīta kā viena no teritorijām, uz kuru attiecas Līgums. Turklāt pretēji (piemēram) Sanmarīno Republikai [3] nepastāv īpašs starptautisks nolīgums ar Monako par tās tirdzniecības attiecībām ar Eiropas Savienību.

Kopienas Muitas kodekss

7. Regulas Nr. 2913/92 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā [4] ir paredzēts: "Šādas teritorijas, kuras atrodas ārpus dalībvalstu teritorijas, ņemot vērā konvencijas un līgumus, kas uz tām attiecas, uzskatāmas par Kopienas muitas teritorijas sastāvdaļu: [..] b) Francija[:] Monako Firstistes teritorija, kā noteikts Muitas konvencijā, kas parakstīta Parīzē 1963. gada 18. maijā".

3 — Skat. 1991. gada 16. decembra Nolīgumu par Eiropas Ekonomikas kopienas un Sanmarīno Republikas sadarbību un muitas savienību (OV 2002, L 84, 43. lpp.).

4 — Padomes 1992. gada 12. oktobra Regulas (EEK) Nr. 2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV L 302, 1. lpp.) 3. panta 2. punkta b) apakšpunkts tagad ir aizstāts ar 3. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Regulā (EK) Nr. 450/2008, ar ko izveido Kopienas Muitas kodeksu (Modernizētais muitas kodekss) (OV L 145, 1. lpp.). Monako ir bijusi daļa no Eiropas Kopienas muitas teritorijas vismaz kopš 1968. gada, kad ar Padomes 1968. gada 27. septembra Regulas (EEK) Nr. 1496/68 par Kopienas muitas teritorijas noteikšanu (OV L 238, 1.–2. lpp.) 2. pantu tika noteikts, ka dažas teritorijas (tostarp Monako), kuras atrodas ārpus Kopienas teritorijas, bet ir uzskaitītas Regulas pielikumā, ir uzskatāmas par Eiropas Kopienas muitas teritorijas daļu.

Atbilstošās valsts tiesību normas

8. Atbilstoši *Gerechtelijk Wetboek* [Beļģijas Tiesu kodeksa] 851. pantam ārvalsts pilsonim, kurš ceļ prasību vai iestājas lietā, pēc Beļģijas atbildētāja pieteikuma ir jāiemaksā drošības nauda tiesāšanās izdevumu un zaudējumu atlīdzības segšanai, kas viņam var tikt piespriesta, izņemot to valstu pilsoņus, ar kurām pastāv divpusēji nolīgumi, kas to pilsoņus no šī pienākuma atbrīvo.

Fakti, tiesvedība un uzdotie jautājumi

9. Prasītāja pamata prāvā, *Francesco Guarnieri & Cie* (turpmāk tekstā — "*Guarnieri*"), ir atbilstoši Monako tiesībām dibināta komandītsabiedrība, kuras juridiskā adrese atrodas Monako. Atbildētājas, *Vandevelde Eddy VOF* (turpmāk tekstā — "*Vandevelde*"), juridiskā adrese ir Beļģijā.

10. Trešā persona, *Fourcroy NV*, pasūtīja no *Vandevelde* 21 000 glāžu un 100 000 tējas sveču ar piederumiem "Mandarine Napoléon" liķiera pudeļu pārdošanas reklāmas akcijas ietvaros. *Vandevelde* pasūtīja tējas sveces un glāzes no *Guarnieri*.

11. Saņemot preces, *Vandevelde* atteicās maksāt *Guarnieri*, apgalvojot, ka piegāde esot veikta par vēlu, ka plastmasas iesaiņojumi 3 000 vienībām un 65 % glāžu esot bijuši saplēsti, ka nebojātās vienības esot bijušas ļoti netīras un ka akcijas uzlīmes, kurām bija jābūt pielīmētām pie glāzēm, esot bijušas pielīmētas nepareizajā pusē.

12. Līdz ar to *Guarnieri* cēla prasību *Rechtbank van Koophandel te Brussel* (Briseles Tirdzniecības tiesa), prasot samaksu USD 51 034,98 un EUR 16 345,27 apmērā, lai segtu nesamaksātos rēķinus par piegādātajām precēm un kavējuma naudu. *Vandevelde* cēla pretprasību, prasot atlīdzināt zaudējumus EUR 31 530,38 apmērā un likumiskos procentus par precēm, kā arī zaudējumus, ko radījuši negūtie ienākumi EUR 60 000 apmērā, kopā ar likumiskajiem procentiem.

13. Tad *Vandevelde* iesniedza pieteikumu saskaņā ar Beļģijas Tiesu kodeksa 851. pantu, prasot, lai *Guarnieri* iemaksā drošības naudu tiesāšanās izdevumu segšanai EUR 2 500 apmērā.

14. *Guarnieri* apgalvo, ka rīkojums, lai tā iemaksā drošības naudu tiesāšanās izdevumu

segšanai, būtu pretrunā nediskriminācijas principam un EKL 28., 29. un 30. pantam. Pēc *Guarnieri* domām, lai gan tā ir Monako sabiedrība, uz to attiecoties Līguma noteikumi par preču brīvu apriti.

Vērtējums

Ievada apsvērumi

15. Iesniedzējtiesa norāda, ka Līguma noteikumi attiecībā uz preču brīvu apriti ir piemērojami tieši, un uzdod Tiesai šādu jautājumu:

Preču izcelsme

"Vai EKL 28., 29. un 30. pants nepieļauj, ka prasītājai, kura ir Monako sabiedrība un kura Beļģijā ir cēlusi prasību tiesā par rēķinu apmaksu par "twister-glazen" (glāzes, kuras griežas) un tējas sveču ar piederumiem piegādi, pēc atbildētājas, kura ir Beļģijas sabiedrība, pieprasījuma būtu jāiemaksā drošības nauda tiesāšanās izdevumu un zaudējumu atlīdzības segšanai, kas tai var tikt piespriesta?"

17. Nav strīda par to, ka *Guarnieri* ir Monako un tādējādi trešās valsts sabiedrība. Tomēr lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu vai valsts tiesas lietas materiālos nav informācijas par attiecīgo preču izcelsmi. Preču izcelsmei ir izšķiroša nozīme, lai prāvā, kuru izskata valsts tiesa, novērtētu jautājumu pēc būtības.

16. Rakstiskos apsvērumus ir iesniegusi Beļģijas valdība un Komisija. Tā kā neviens no lietas dalībniekiem nav lūdzis Tiesu uzklausīt tā mutvārdu paskaidrojumus, tiesas sēde nav notikusi.

18. Ir vairāki iespējamie scenāriji attiecībā uz izcelsmi. Preces varētu būt ražotas Monako vai (varbūt visdrīzāk) importētas Monako no tādas trešās valsts kā Taivāna un pēc tam nosūtītas no Monako uz Beļģiju. Vai arī preces varētu būt ievestas Beļģijā no citas dalībvalsts, piemēram, tās var būt ražotas Nīderlandē vai importētas Nīderlandē no trešās valsts un pēc

tam eksportētas no turienes uz Beļģiju [5]. Visbeidzot, preces varētu būt ražotas pašā Beļģijā vai importētas Beļģijā tieši no trešās valsts.

19. Preču izcelsme ir faktisks jautājums, kurš ir jāvērtē valsts tiesai. Tomēr iesniedzējtiesas uzdotā jautājuma juridiskā analīze būs atšķirīga atkarībā no tā, kāda būs atbilde uz šo būtisko jautājumu.

brīvu apriti. Tomēr ģenerāladvokāts Fennelijs [*Fennelly*] ir aplūkojis šo jautājumu savos secinājumos lietā *Estée Lauder* [6]. Minētajā lietā aplūkotā prece (kosmētikas līdzeklis) bija ražota Monako un no turienes bija izplatīta pa Eiropu. Tiesai uzdotais jautājums bija par to, vai tobrīd EK līguma 30. un 36. pants un/vai Kosmētikas direktīvas [7] 6. panta 3. punkts nepieļauj piemērot valsts tiesību aktus par negodīgu konkurenci, ar kuriem ir atļauts aizliegt importēt un izplatīt kosmētikas līdzekļus, kas ir tiesiski ražoti vai izplatīti ES dalībvalstī, pamatojoties uz to, ka patērētājus varētu maldināt to nosaukums, liekot viņiem domāt, ka tiem ir bijusi ilgstoša ietekme.

Monako izcelsmes preces

20. Ja preču izcelsmes valsts ir Monako, kura nav teritorija, uz kuru saskaņā ar EKL 299. pantu attiektos Līguma noteikumi, vispirms ir jāpārbauda, vai EKL 28. un 30. pants attiecas uz pamata tiesvedībā aplūkojamajiem faktiem.

21. Tiesa nav taisījusi spriedumu par jautājumu, vai uz Monako izcelsmes precēm ir attiecināmi Līguma noteikumi par preču

22. Ģenerāladvokāts Fennelijs atzina, ka Monako patiesi ir trešā valsts, tomēr uzskatīja, ka, "[..] tā kā tirdzniecībai starp Monako un Kopienu nevar piemērot muitas nodokļus vai nodevas, kurām būtu ♦ ietekme, pirmajā brīdī liekas, ka tādējādi šādas izcelsmes preces, kuras uz dalībvalsti ir eksportētas tieši, ir jāpielīdzina Kopienas izcelsmes precēm" [8]. Pārbaudījis, vai šo uzskatu neatspēko tādas

5 — 1976. gada 15. decembra spriedumā lietā 41/76 *Donckerwolcke* un *Schou* (*Recueil*, 1921. lpp., 14.–18. punkts) tika noteikts, ka preces, kuras Kopienā ir "brīvā apritē", ir tās preces, kuras, cēlušās no trešām valstīm, ir pienācīgi importētas kādā no dalībvalstīm atbilstoši Līgumam. Šādas preces noteikti un pilnībā bija pielīdzinātas precēm, kuru izcelsme ir dalībvalstīs. Attiecīgi EK līguma 30. pants bez jebkādām atšķirībām bija piemērojams precēm, kurām ir Kopienas izcelsme, un tām, kuras ir laistas brīvā apritē kādā no dalībvalstīm, neatkarīgi no šīs preces patiesās izcelsmes.

6 — 2000. gada 13. janvāra spriedums lietā C-220/98 (*Recueil*, I-117. lpp.); secinājumu 12.–14. punkts.

7 — Padomes 1976. gada 27. jūlija Direktīva 76/768/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz kosmētikas līdzekļiem (OV L 262, 169. lpp.).

8 — Iepriekš 6. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Estée Lauder*, secinājumu 12. punkts.

pilnīgas sistēmas neesamība, ar kuru būtu noteiktas Monako un Kopienas tirdzniecības attiecības, ģenerāladvokāts Fennelijs secināja: "Es uzskatu, ka tas, ka Monako ir daļa no Kopienas muitas teritorijas, ir pamats tam, lai uz Monako izcelsmes precēm attiecinātu brīvas aprites noteikumus" [9].

Beļģijas izcelsmes preces

23. Spriedumā lietā *Estée Lauder* Tiesa sprieda, balstoties uz citiem pamatiem, un tādēļ šo jautājumu neapskatīja. Tomēr es godbijīgi atbalstu ģenerāladvokāta Fennelija pieeju un piekrītu viņa viedoklim, ka uz Monako izcelsmes precēm un precēm, kuras Monako ir importētas no trešās valsts un tajā laistas brīvā apritē [10], ir jāattiecina Līguma noteikumi par brīvu apriti.

25. Pretēji abām iepriekš aprakstītajām hipotēzēm, ja preču izcelsmes valsts ir Beļģija (vai ja preces Beļģijā ir tieši importētas no trešās valsts un Beļģijā pirmo reizi laistas brīvā apritē Eiropas Savienībā), Līguma noteikumi par preču brīvu apriti, manuprāt, ir neatbilstoši.

Citas dalībvalsts izcelsmes preces

24. Ja valsts tiesa konstatēs, ka precēm ir citas dalībvalsts izcelsme, EKL 28.–30. pants, protams, tiks piemērots. Tāpat šos noteikumus var piemērot attiecībā uz citā dalībvalstī no trešās valsts importētām un tajā brīvā apritē laistām precēm.

26. Tiesa spriedumos lietā *Pistre* u.c. [11] un lietā *Guimont* [12] patiešām nosprieda, ka lietās, kur preces un lietas dalībnieki ir saistīti ar vienu dalībvalsti, var lūgt sniegt prejudiciālu nolēmumu; un lēma par toreizējā EK līguma 30. panta interpretāciju. Tomēr abas šīs lietas attiecās uz valsts pasākumiem, kuriem bija, vismaz potenciāli, acīmredzama ietekme uz preču brīvu apriti.

9 — Turpat, secinājumu 14. punkts.

10 — No iepriekš 5. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma lietā *Donckerwolcke* un *Schou* loģiski izriet, ka šādas preces *ex hypothesi* ir pienācīgi importētas Kopienas muitas teritorijā un ir noteikti un pilnībā pielīdzinātas Monako izcelsmes precēm.

11 — 1997. gada 7. maija spriedums apvienotajās lietās no C-321/94 līdz C-324/94 (*Recueil*, I-2343. lpp.).

12 — 2000. gada 5. decembra spriedums lietā C-448/98 (*Recueil*, I-10663. lpp.).

27. Spriedumā lietā *Pistre* u.c. ar Francijas tiesisko regulējumu bija aizliegts iekļaut apzīmējumu "mountain" vai "Monts des Lacaune" gaļas produktu etiķetē, ja iepriekš nav saņemta kompetentās administratīvās iestādes atļauja (šāda atļauja attiecas uz norāžu lietošanu, kas ir paredzētas kalnu apvidiem). Attiecīgās personas minētajā lietā bija Francijas pilsoņi, kuriem bija aizliegts ražot un tirgot Francijā viņu pašu izstrādātos gaļas produktus. Tiesa atzina, ka toreizējo EK līguma 30. pantu "nevar uzskatīt par nepiemērojamu tikai tāpēc, ka visi fakti konkrētajā valsts tiesā izskatāmajā lietā ir saistīti tikai ar vienu dalībvalsti. Šādā situācijā arī valsts pasākuma piemērošana var ietekmēt preču brīvu apriti starp dalībvalstīm, īpaši tad, ja attiecīgais pasākums atvieglo vietējās izcelsmes preču tirdzniecību, nelabvēlīgi ietekmējot importētās preces" [13]. Pēc tam Tiesa norādīja, ka apstrīdētais valsts pasākums tieši diskriminēja importētās preces (jo šo norādi principā varēja piemērot tikai Francijā ražotām precēm), un nosprieda, ka tas nav attaisnojams [14].

28. Spriedumā lietā *Guimont* valsts tiesību aktos par marķēšanu bija paredzēts sods par nosaukuma "Emmenthal" izmantošanu valstī ražotam sieram, jo, lai gan citos aspektos tas atbilda tajā noteiktajām specifikācijām [15], tam nebija garozas. Apstrīdētais valsts tiesiskais regulējums bez jebkādām atšķirībām tika piemērots importētām un vietējām precēm. Tiesa nolēma, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieļaujams, jo "atbilde var būt noderīga [valsts tiesai], ja valsts tiesību aktos tādā tiesvedībā kā šajā lietā tiktu noteikts, ka valsts ražotājam ir jāļauj izmantot tādas pašas tiesības, kādas tādā pašā situācijā būtu citas dalībvalsts ražotājam saskaņā ar Kopienu tiesībām" [16]. Tomēr Tiesa bija piesardzīga, uz uzdoto jautājumu atbildot tikai tiktāl, ciktāl tas attiecās uz ietekmi, kāda apstrīdētajam tiesiskajam regulējumam ir uz importētajām precēm, un atzīstot, ka šajā ziņā toreizējais 30. pants nepieļauj šo valsts tiesisko regulējumu [17].

29. Savukārt šajā lietā Tiesa aplūko tiesību normu (*cautio judicatum solvi*), kura ir daļa no dalībvalsts tiesiskā regulējuma attiecībā uz civilprocesu. Apstrīdētais pasākums tieši neattiecas uz preču tirdzniecību [18]. Tā diskriminējošā ietekme attiecas uz prasītāja pilsonību,

13 — Iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Pistre* u.c., 44. un 45. punkts.

14 — Turpat, 49.–54. punkts.

15 — Attiecīgajā tiesiskajā regulējumā *Emmenthal* siers tika aprakstīts šādi: "ciets siers, kurš ir ražots, termiski apstrādājot, presējot un sālot no ārpuses vai sālsūdenī; krāsa starp ziloņkaula un bāli dzeltenu, ar caurumiem, kuru izmērs ir starp ķirša un valrieksta lielumu; ciets, sausu garozu, kuras krāsa ir starp zeltaini dzeltenu un gaiši brūnu".

16 — Iepriekš 12. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Guimont*, 23. punkts.

17 — Turpat, 25.–35. punkts.

18 — Turpinājumā es izvēršu šo analīzi plašāk, pārbaudot, vai apstrīdētā tiesību norma ir pasākums ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu ietekmi (skat. 43. un nākamos punktus).

nevis uz preču izcelsmi. Tas bez jebkādām atšķirībām attiecas gan uz importētām, gan vietējām precēm. Ņemot vērā neskaidrību par šo preču faktisko izcelsmi, ir skaidrs, ka Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai atbilde, bet tāpat arī ir acīmredzams, ka Līguma noteikumi par preču brīvu apriti nav piemērojami, ja valsts tiesā izskatāmajā strīdā aplūkotajām precēm ir Beļģijas izcelsme.

30. Šo secinājumu turpinājumā es pieņemšu, ka pamata prāvā aplūkotās preces ES tirgū tikušas laistas tiesiski, bet ka valsts tiesai ir jānosaka to izcelsme, pirms tā var lemt par šīs prāvas risinājumu.

EKL 29. panta piemērojamība

31. Otrs prejudiciālais jautājums ir par to, vai EKL 29. pants (kurā ir aizliegti kvantitatīvie ierobežojumi eksportam) ir attiecināms uz šo lietu. Gan Komisija, gan Beļģijas valdība apgalvo, ka Tiesai sava analīze ir jāveic tikai saistībā ar EKL 28. un 30. pantu.

32. Principā, ja preces, kuras ir prāvas priekšmets, ir brīvā apritē vienā dalībvalstī un tādējādi ir šķērsojušas vai ir paredzēts, ka šķērsos robežu ar citu dalībvalsti, es neredzu iemeslu, kādēļ saskaņā ar šīs prāvas pamatā esošā nolīguma noteikumiem EKL 29. pants nebūtu jāpiemēro. Galu galā eksports no A dalībvalsts uz B dalībvalsti ir apvērsts imports B dalībvalstī no A dalībvalsts.

33. Tomēr no šīs lietas faktiem ir skaidrs, ka valsts tiesa izskata strīdu, kas saistīts ar precēm, kuras atrodas tajā pašā dalībvalstī (Beļģija), kurā atrodas iesniedzējtiesa. Ja pieņemam, ka tās ir šķērsojušas kādu robežu, attiecīgā kustība ir bijusi importēšana Beļģijā, nevis eksportēšana no Beļģijas. Tādēļ es uzskatu, ka tikai EKL 28. un 30. pants ir piemērojami pamata prāvas risinājumam.

Par lietas būtību

34. Tiesas pastāvīgajā judikatūrā ir apstiprināts, ka valsts tiesiskais regulējums, kurā ir paredzēta *cautio judicatum solvi*, ietilpst Līguma piemērošanas jomā [19]. Tomēr līdz šim

19 — 1993. gada 1. jūlija spriedums lietā C-20/92 *Hubbard* (*Recueil*, I-3777. lpp.) (pakalpojumu sniegšana), 1996. gada 26. septembra spriedums lietā C-43/95 *Data Delecta* un *Forsberg* (*Recueil*, I-4661. lpp.) (preču piegāde), 1997. gada 20. marta spriedums lietā C-323/95 *Hayes* (*Recueil*, I-1711. lpp.) (preču piegāde) un 1997. gada 2. oktobra spriedums lietā C-122/96 *Saldanha* un *MTS* (*Recueil*, I-5325. lpp.) (sabiedrību tiesības — akcionāru interešu aizsardzība).

Tiesas judikatūra ir attiekusies uz prasītājiem pamata prāvā, kuri ir dalībvalsts pilsoņi, nevis prasītājiem, kuri ir trešās valsts pilsoņi.

35. Tā, piemēram, spriedums lietā *Data Delecta* un *Forsberg* attiecās uz Anglijā reģistrētu sabiedrību, kurai tika prasīts iemaksāt drošības naudu tiesāšanās izdevumu segšanai tiesvedībā, kurā tā prasīja atlīdzību par preču piegādi un kuru tā Zviedrijā uzsāka pret Zviedrijas sabiedrību. Tiesa nosprieda: "Aizliedzot "jebkād[u] diskriminācij[u] pilsonības dēļ", [EKL 12. pants] nosaka pilnīgi vienlīdzīgu attieksmi pret personām dalībvalstīs tādā situācijā, uz kuru attiecas Kopienu tiesības, un attiecīgās dalībvalsts pilsoņiem". Tādēļ tika nospriests, ka Zviedrijas tiesību norma, saskaņā ar kuru ārvalstu pilsoņiem var prasīt iemaksāt drošības naudu tiesāšanās izdevumu segšanai, rada tiešu diskrimināciju pilsonības dēļ [20].

36. Man šķiet, ka no sprieduma lietā *Data Delecta* un *Forsberg* un līdzīgām lietām izriet divi faktori. Pirmkārt, *cautio judicatum solvi* nav saderīga ar EKL 12. pantu tiktāl, ciktāl tā nošķir personas valsts tiesā "situācijās, uz kurām attiecas Kopienu tiesības", pamatojoties uz pilsonību, diskriminējot nepilsoņus. Otrkārt, šāda tiesību norma apdraud prasītāja tiesības izmantot Līgumā garantētās pamatbrīvības, jo iespēja (vajadzības gadījumā) celt prasību kompetentajā tiesā ir šo tiesību izmantošanas neizbēgamās sekas [21].

37. Es redzu, ka valsts tiesa nav tieši uzdevusi jautājumu par EKL 12. panta interpretāciju. Manuprāt, šī interpretācija tomēr ir noteicoša šīs prāvas risinājumam.

38. Vai, lai atsauktos uz Tiesas judikatūru attiecībā uz *cautio judicatum solvi*, pietiek ar to, ka uz *precēm*, kuras ir pamata prāvas priekšmets, attiecas Līguma noteikumi par brīvu apriti? Vai arī *prasītājam* šādā tiesvedībā ir

20 — Iepriekš 19. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Data Delecta* un *Forsberg*, 16. punkts.

21 — Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta La Pergolas [*La Pergola*] secinājumus iepriekš 19. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Hayes*, 7.–9. punkts.

jābūt Eiropas Savienības pilsonim vai sabiedrībai, kura ir reģistrēta Savienības teritorijā?

39. Nesen spriedumā lietā *Vatsouras* un *Koupatantze* Tiesa nosprieda, ka, lai piemērotu EKL 12. pantu, jābūt izpildītiem diviem nosacījumiem: "Šī norma [EKL 12. pants] attiecas uz situācijām, kas ietilpst Kopienu tiesību piemērošanas jomā, kurās dalībvalsts pilsonis salīdzinājumā ar citas dalībvalsts pilsoni ir pakļauts diskriminējošai attieksmei tikai viņa pilsonības dēļ, un to nav paredzēts piemērot gadījumā, kad, iespējams, pastāv atšķirīga attieksme pret dalībvalstu un trešo valstu pilsoņiem" [22].

40. Manuprāt, *cautio judicatum solvi* formula Tiesas judikatūrā, kurā ir atsauce uz "personām situācijā, uz kuru attiecas Kopienu tiesības", ir jāaplūko, ņemot vērā Tiesas spriedumu lietā *Vatsouras* un *Koupatantze*.

22 — 2009. gada 4. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-22/08 un C-23/08 *Vatsouras* un *Koupatantze* (Krājums, I-4585. lpp., 51. un 52. punkts).

Tādējādi prasītājam pamata prāvā ir jāizpilda divi nosacījumi: pirmkārt, attiecīgajai situācijai jāietilpst ES tiesību piemērošanas jomā; otrkārt, prasītājam ir jābūt dalībvalsts pilsonim, pret kuru ir vērsta diskriminējoša attieksme.

41. Tā kā *Guarnieri* ir Monako sabiedrība, tā nevar atsaukties uz EKL 12. pantu.

42. Konkrētāk runājot, ar to būtu jāpietiek, lai šo lietu atrisinātu. Tomēr, ja Tiesa uzskata, ka prasītāja pilsonība nav svarīga EKL 12. panta piemērošanai, un/vai vēlas turpināt pārbaudīt šo jautājumu, ņemot vērā EKL 28.–30. pantu, es īsumā novērtēšu, kā varētu piemērot noteikumus par preču brīvu apriti.

43. Vai *cautio judicatum solvi* ir pasākums ar kvantitatīvam ierobežojumam līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta izpratnē?

44. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai pēc Tiesas sprieduma lietā *Dassonville* "ikviens dalībvalsts tiesiskais regulējums attiecībā uz tirdzniecību, kas var tieši vai netieši, faktiski vai iespējami traucēt Kopienas iekšējo tirdzniecību, ir jāuzskata par pasākumu ar kvantitatīviem ierobežojumiem līdzvērtīgu iedarbību" [23].

45. Beļģijas Tiesu kodeksa 851. pantā, pamatojoties uz pilsonību, ir nošķirti Beļģijas pilsoņi un personas, kas nav Beļģijas pilsoņi. Tajā personām, kas nav Beļģijas pilsoņi, tiek prasīts iemaksāt drošības naudu tiesāšanās izdevumu segšanai, ja nepastāv abpusējs nolīgums starp tā pilsonības valsti un Beļģiju. Tomēr, manuprāt, tas nav pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta izpratnē.

46. *Cautio judicatum solvi* nav tirdzniecības tiesību norma. Tā attiecas uz lietas dalībnieka pilsonību, nevis preču izcelsmi, un tās mērķis nav reglamentēt tirdzniecību. Tāpat tā nav nosacījums, kurš būtu tieši saistīts ar preču piegādi un kurš, tāpat kā noteikumi par iesaiņošanu vai marķēšanu, varētu tikt lietots, lai diskriminētu ārvalstu importu un tādējādi radītu šķēršļus brīvai apritei. Tā drīzāk ir civilprocesa tiesību norma. Tās piemērošana ir atkarīga no diviem gadījumiem. Pirmkārt, strīdam ir jārodas pēc līguma slēgšanas (šajā gadījumā par preču piegādi), kuras dēļ tiek uzsākta tiesvedība Beļģijas tiesās. Otrkārt, atbildētājam šādā tiesvedībā ir jābūt Beļģijas pilsonim, kurš izvēlas atsaukties uz Beļģijas Tiesu kodeksa 851. pantu.

47. Tādēļ Beļģijas Tiesu kodeksa 851. panta piemērošana, manuprāt, ir pārāk neskaidra un netieša, lai tā būtu šķērslis preču brīvai apritei EKL 28. panta izpratnē [24].

23 — 1974. gada 11. jūlija spriedums lietā 8/74 (*Recueil*, 837. lpp., 5. punkts). Kā piemērus lietām, kurās Tiesa ir nospriedusi, ka administratīvas formalitātes ir pasākumi ar līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta izpratnē, skat. 1987. gada 17. jūnija spriedumu lietā C-154/85 Komisija/Itālija (*Recueil*, 2717. lpp., 8.–12. punkts) (par prasībām attiecībā uz transportlīdzekļu paralēlu importu) un 2007. gada 15. marta spriedumu lietā C-54/05 Komisija/Somija (Krājums, I-2473. lpp., 38. un 39. punkts) (par tranzīta atļauju sistēmu, kura tiek piemērota tikai importētiem transportlīdzekļiem).

24 — Šajā pašā ziņā skat. 1990. gada 7. marta spriedumu lietā C-69/88 *Krantz* (*Recueil*, I-583. lpp., 11. un 12. punkts), 1991. gada 24. janvāra spriedumu lietā C-339/89 *Alsthom Atlantique* (*Recueil*, I-107. lpp., 14. un 15. punkts), 1993. gada 13. oktobra spriedumu lietā C-93/92 *CMC Motorradcenter* (*Recueil*, I-5009. lpp., 10.–13. punkts) un 1999. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-412/97 *ED* (*Recueil*, I-3845. lpp., 11. un 12. punkts).

48. Ja Tiesa nepiekrīt šim viedoklim un uzskata, ka *cautio judicatum solvi* ir pasākums ar līdzvērtīgu iedarbību EKL 28. panta izpratnē, būs jāizvērtē, vai tas ir pamatots ar kādu no vispārējo interešu iemesliem, kuri noteikti EKL 30. pantā. Tā kā ar apstrīdēto valsts tiesību normu tiktāl, ciktāl runa ir par *precēm*, kuras ir šī strīda priekšmets, importa preces salīdzinājumā ar vietējām precēm netiek diskriminētas, tā varētu būt arī pamatota atbilstoši kādai no Tiesas judikatūrā noteiktajām obligātajām prasībām [25] (gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka uz EKL 12. pantu var atsaukties arī prasītājs, kurš ir trešās valsts pilsonis [26], apstrīdēto tiesību normu, kura ietver acīmredzamu diskrimināciju pilsonības dēļ, varētu pamatot tikai atbilstoši EKL 30. pantam, nevis atbilstoši judikatūrai attiecībā uz obligātajām prasībām).

49. Beļģija apgalvo, ka Tiesu kodeksa 851. panta mērķis esot aizsargāt tiesisko drošību — nodrošināt Beļģijas tiesās taisīto spriedumu pienācīgu izpildi. Tiesību normas nolūks esot nodrošināt, lai ārvalstu pilsoņi, uz kuriem neattiecas divpusējs līgums, neizvairītos no zaudējumu un procentu samaksas, ko tiem piespriedušas Beļģijas tiesas. Tādējādi mērķis esot ārvalstu pilsoņiem radīt tādu pašu situāciju, kāda ir Beļģijas pilsoņiem, kuri, protams, ir pilnībā pakļauti viņu valsts tiesu izpildes pilnvarām.

50. Lai gan es esmu gatava piekrist, ka principā varētu uzskatīt, ka valsts procesuālās tiesību normas, kurā paredzēta drošības nauda tiesāšanās izdevumu segšanai, mērķis varētu būt vispārējo interešu nodrošināšana — sabiedriskās kārtības dēļ atbilstoši EKL 30. pantam vai "obligātās prasības" dēļ atbilstoši spriedumam lietā "Cassis de Dijon" — ne Beļģijas iesniegtajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, ne rakstiskajos apsvērumos nav pietiekamu pierādījumu, lai Tiesa varētu veikt turpmāku analīzi. Tādēļ es uzskatu, ka tas, vai *cautio judicatum solvi* var pamatot, ir jāvērtē valsts tiesai. Vērtējot šo jautājumu, valsts tiesai ir jāvērtē, vai tiesību norma ir vismazāk ierobežojošais līdzeklis, lai sasniegtu paredzēto mērķi, un vai tā ir samērīga [27].

25 — 1979. gada 20. februāra spriedums lietā 120/78 *Rewe-Zentral*, saukts "Cassis de Dijon" (*Recueil*, 649. lpp., 8. punkts).

26 — Skat. iepriekš 42. punktu.

27 — Skat., piemēram, iepriekš 23. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā Komisija/Somija, 38. punkts.

Secinājumi

51. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es uzskatu, ka Tiesai uz *Rechtbank van Koophandel te Brussel* uzdoto jautājumu ir jāatbild šādi:

Ar EKL 28. pantu tiek pieļauts, ka prasītājam, kurš ir Monako pilsonis un kurš Beļģijā ir cēlis prasību par rēķinu apmaksu par preču piegādi, pēc atbildētāja, kurš ir Beļģijas pilsonis, pieteikuma ir jāiemaksā drošības nauda tiesāšanās izdevumu un zaudējumu atlīdzības segšanai, kas tam var tikt piespriesta.